

UZASADNIENIE

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego *Castor fiber*, wykonuje delegację zawartą w art. 56a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. *Dz. U. z 2020 r., poz. 55.*). Zgodnie z tym przepisem regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na obszarze swojego działania, na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, w stosunku, m.in. do bobra europejskiego, na czynności podlegające zakazom określonym w art. 52 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Bóbr europejski zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (*Dz. U. z 2016 r. poz. 2183 ze zm.*) należy do grupy gatunków objętych ochroną częściową, w stosunku do których obowiązuje szereg norm o charakterze zakazów, w tym w szczególności: umyślnego zabijania, transportu, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunku, a także umyślnego płoszenia i niepokojenia.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, na potrzeby powyższego zarządzenia przeanalizował wielkość populacji bobra europejskiego oraz straty w działalności gospodarczej oraz mieniu publicznym i prywatnym, powodowane przez przedmiotowy gatunek na terenie województwa lubuskiego. Zgodnie z Małym Rocznikiem Statystycznym Polski 2019 (Warszawa, 2019) liczba osobników bobra na terenie całej Polski w 2018 r. wynosiła 127 173 osobników, natomiast dla województwa lubuskiego szacunek ten kształtował się na poziomie 8 625 osobników. Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że populacja gatunku na terenie województwa lubuskiego, stanowi ponad 6% populacji krajowej.

Obszarami szczególnie narażonymi na negatywne skutki życiowej aktywności bobrów są gospodarstwa rybackie, obszary użytkowane rolniczo, przez które przebiegają ciekły wodne, okolice cieków wodnych podstawowych i rzek i dorzeczy: Odry, Warty, Noteci Bobru, Nysy Łużyckiej, Obry, a także tereny położone wokół licznych zbiorników wodnych. Uszkodzenia powstałe w gruncie – na skutek kopania nor bobrowych, czy też powstałych zapadlisk po opuszczonych norach – stwarzają zagrożenie zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego. Szkody o charakterze powierzchniowym, tj. zalania i podtopienia upraw, zgryzienia drzew i upraw leśnych, stanowią poważne straty w prowadzonych działalnościach człowieka, generując wysokie koszty odszkodowań wypłacanych przez Skarb Państwa. Ponadto występuje grupa szkodliwych następstw aktywności życiowej bobrów dotycząca innego rodzaju mienia, jak np. przerwanie grobli i ubytek rybostanu, podkopanie altany, uszkodzenia ogrodzenia, sprzętu rolniczego itp.

Zarejestrowane zgłoszenia wskazanych przypadków dowodzą obecności rozrastającej się populacji gatunku bez względu na obecność człowieka. Średnia kwota wypłat odszkodowań z tytułu wyrządzonych szkód bobrowych w latach 2016-2018 z terenu województwa lubuskiego wyniosła 152 tys. zł. na rok, co łącznie przekroczyło ponad 450 tys. zł.

Celem wydania zarządzenia jest przede wszystkim ograniczenie rozmiaru szkód wyrządzanych przez bobra europejskiego w obszarach działalności człowieka, a tym samym zminimalizowanie wielkości odszkodowań wypłacanych z tego tytułu przez Skarb Państwa.

Projekt zarządzenia uwzględnia regulacje określone w art. 56a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody. Zezwolenie na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego podyktowane są brakiem rozwiązań alternatywnych i wynikają z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do każdego rodzaju mienia, w tym stanowiącego własność Skarbu Państwa (nie rejestrowanych co do ilości i rozmiaru). Stosowane dotychczas środki minimalizujące, takie jak np. rozbiórki tam bobrowych oraz grodzenie upraw metalową siatką nie przynosiły skutecznych rezultatów. Alternatywą mogłoby być przesiedlenie bobrów, jednak z uwagi na duże nasycenie środowiska przyrodniczego ww. gatunkiem i brak wolnych niszy ekologicznych (siedlisk) na danym terenie oraz wyrządzanymi przez niego szkodami, a także rozległy obszar, na którym obserwowane są negatywne skutki aktywności życiowej bobrów, nie jest możliwe znalezienie stanowiska zastępczego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, na podstawie analizy miejsc występowania szkód bobrowych, ich natężenia, a także uwzględnienia dwuletniego okresu suszy i pogłębiającego się deficytu wody w regionie oraz sprawozdań z wykonywanych odstrzałów przez Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w Gorzowie Wielkopolskim i Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w Zielonej Górze, ustalił roczne limity przeznaczonych do odstrzału osobników bobra europejskiego na poziomie 580 szt., tj. 1740 szt. w okresie trzech lat w następujący terminach: od 1 października 2020 r. do 28 lutego 2021 r.; od 1 października 2021 r. do 28 lutego 2022; od 1 października 2022 do 28 lutego 2023 r.

Organ wydający niniejsze zarządzenie przyjął zasadę eliminacji całych rodzin bobrów w miejscach najbardziej konfliktowych, co powinno przyczynić się do uniknięcia rozproszenia lokalnych populacji i zwiększenia skuteczności odstrzału.

W celu uniknięcia skumulowania w czasie wykonywania czynności przewidzianych zarządzeniem, uwzględniono maksymalne granice wielkości przewidziane do odstrzału redukcyjnego w skali jednego roku w czasie obowiązywania zarządzenia. Zarządzenie będzie obejmowało swoim zasięgiem tereny obwodów łowieckich wchodzących w skład Zarządów Okręgowych położonych na terenie województwa lubuskiego. Z terenu tego wyłączone zostały obszary Natura 2000, w których bóbr europejski jest przedmiotem ochrony, tj.: Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002, Dolina Leniwej Obry PLH080001, Dolina Dolnej Kwisy PLH020050, Nowosolska Dolina Odry PLH080014, Ujście Warty PLC080001, Kargowskie Zakola Odry PLH080012, Pieńska Dolina Nysy Łużyckiej PLH020086, Małomickie Łęgi PLH080046, Rynna Gryżyny PLH080067, Rynna Jezior Rzepińskich PLH080049, Jeziora Gościmskie PLH080036, Dolina Dolnego Bobru PLH080068, Ostoja Barlinecka PLH080071, Dolina Pliszki PLH080011, Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046, Łęgi Odrzańskie PLH020018, Ostoja Przemęcka PLH300041, Krośnieńska Dolina Odry PLH080028 oraz obwody pokryte lasami będącymi własnością Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych.

Projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w Gorzowie Wielkopolskim w dniu 19 grudnia 2019 r. i Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w Zielonej Górze w dniu 17 stycznia 2020 r.

Informacja o projekcie dokumentu została opublikowana w dniu 24 stycznia 2020 r. pod numerem: 85/2020 w publicznie dostępnym wykazie danych zawierających informacje o środowisku „EKOPORTAL” prowadzonym na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wypełniając w ten sposób, dyspozycje określoną brzmieniem art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. b w/cyt. ustawy.

Mając na uwadze znaczenie niniejszego zarządzenia, mimo że jego procedowanie nie wymaga udziału społeczeństwa w myśl ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 ze zm.), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim poddał projekt niniejszego aktu prawa konsultacjom społecznym. Projekt zarządzenia został podany do publicznej wiadomości poprzez:

- udostępnienie na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od daty ukazania się obwieszczenia,
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od daty ukazania się obwieszczenia,
- przekazanie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim znak: WPN-I.0220.13.2019.JK z dnia 24 stycznia 2020 r. wszystkim Starostwom Powiatowym w województwie lubuskim z prośbą o poinformowanie wszystkich zainteresowanych osób i podmiotów, w sposób zwyczajowo przyjęty, tj. przez zamieszczenie ww. obwieszczenia na tablicy ogłoszeń w siedzibie wskazanych urzędów w okresie wskazanym w obwieszczeniu.

W ramach powyższej procedury w okresie przewidzianym ustawowo, nie wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, ze strony społeczeństwa, żadne uwagi i wnioski.

Wojewoda Lubuski pismem z dnia 03 kwietnia 2020 r. znak: GN-III.710.5.2020.AMie, działając na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1464), uzgodnił projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego *Castor fiber*.